

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ဆွေးနွေးအကြံပြုချက်များရယူခြင်း
မြန်မာ့မြေဥပဒေများ - လက်ရှိပြဿနာများ၊ အလားအလာရှိသော အဖြေများ
 ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့
 ရလဒ်အစီရင်ခံစာ

၁။ အွန်လိုင်းမေးခွန်းများမှ ရလဒ်များ

စီးပွားရေး ကဏ္ဍမှ တက်ရောက်လာသူများ၏ ဖြေဆိုသူများ			
	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်း	ဥပဒေအကြံပေး လုပ်ငန်း
အင်္ဂလိပ် အစီအစဉ်	၁၃	၅	၁၂
မြန်မာ အစီအစဉ်	၆	၁၆	၂၁
စုစုပေါင်း	၁၉	၂၁	၃၃

မည်သည့် မြေယာဥပဒေများ ကသင့်အတွက် အရေးပါဆုံးတွေ ဖြစ်ပါသလဲ။				
	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်း	ဥပဒေအကြံပေး လုပ်ငန်း	စုစုပေါင်း
မြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း နှင့် ပြည်လည်ထူထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ	၁၅	၉	၁၆	၄၀
မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေများ	၈	၁၃	၁၈	၃၉
မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဥပဒေ	၈	၈	၂၂	၃၈
ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်စစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ	၁၁	၇	၁၈	၃၇
စာချုပ်စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင်ဥပဒေ	၆	၇	၂၀	၃၃
လယ်ယာမြေဥပဒေ	၆	၇	၂၀	၃၃
သစ်တောဥပဒေ	၉	၇	၇	၁၈
မြေယာနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေ	၃	၂	၁၃	၁၈

မြေယာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘယ်အရာတွေက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာမှာ ပြဿနာဖြစ်နေပါသလဲ။

	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း	ဥပဒေအကြံပေးလုပ်ငန်း	စုစုပေါင်း
မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေ	၈	၁၃	၁၆	၃၇
မြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြည်လည်ထူထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများ	၁၂	၇	၁၅	၃၄
လယ်ယာမြေဥပဒေ	၆	၇	၁၉	၃၂
စာချုပ်စာတမ်းများ မှတ်ပုံတင်ဥပဒေ	၇	၅	၁၈	၃၀
ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်စစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ	၇	၃	၁၆	၂၆
မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ	၅	၅	၁၃	၂၃
မြေယာနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေ	၃	၂	၁၃	၁၈
သစ်တောဥပဒေ	၄	၁	၆	၁၁
အခြားဥပဒေများ	၀	၀	၃	၃
သက်ရောက်မှု မရှိပါ	၀	၁	၁	၂

လက်ရှိ မြေယာဥပဒေတွေကြောင့် သင် (သို့) စီးပွားရေးကဏ္ဍ အပေါ် ဘယ်လို အခက်အခဲမျိုးတွေ ဖြစ်စေပါသလဲ။

	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်း	ဥပဒေအကြံပေးလုပ်ငန်း	စုစုပေါင်း
ရှုပ်ထွေးပြီး ရှည်လျားသည့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် နှင့် မြေယာပြောင်းလဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်	၁၃	၁၀	၁၉	၄၂
မြေယာ၏ ပိုင်ရှင်အမှန်ကို သိရှိရန် ခက်ခဲခြင်း၊ မြေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များတိကျမှုမရှိခြင်း	၁၃	၁၀	၁၅	၃၈
ရှင်းလင်းမှုမရှိပဲ ကုန်ကျစရိတ်များပြားသော မြေလွှဲပြောင်းခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ	၅	၁၀	၁၈	၃၃
မြေယာ ဥပဒေ၊ မူဝါဒ တွင် ဦးတည်ချက် ရှင်းလင်းမှုနှင့် အဆက်အဟပ်မိသော မဟာဗျူဟာ မရှိခြင်း	၉	၇	၁၆	၃၂
မြေယာရယူခြင်း	၈	၅	၃	၁၆
ခလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မြေယာ ဟုတ်၊ မဟုတ် သိရှိရန်	၈	၁	၅	၁၄
အိမ်ခြံမြေအခွန်များ	၂	၃	၈	၁၃
အခြား	၂	၂	၀	၄

အဂတိလိုက်စားမှုကို မည်သည့် အစိုးရဌာနများတွင် မည်သည့်အဆင့်များ၌ ကြုံတွေ့ဖူးပါသလဲ။				
	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်း	ဥပဒေအကြံပေး လုပ်ငန်း	စုစုပေါင်း
လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန (DALMS)	၇	၁၁	၁၆	၃၄
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ရုံး ဝန်ကြီးဌာန (MoUG)	၄	၁၄	၁၁	၂၉
မြေတိုင်းဦးစီးဌာန (SURVEY DEPT.)	၄	၇	၉	၂၀
မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေး ဗဟိုကော်မတီ	၃	၈	၃	၁၄
အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန (GAD)	၃	၃	၆	၁၂
စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန (MoALI)	၂	၄	၆	၁၂
သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန (MONREC)	၃	၄	၃	၁၀
မကြုံဖူးပါ	၆	၀	၃	၉
ဗဟိုမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု	၁	၆	၁	၈
အခြား	၃	၁	၁	၅
ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာန (ECD)	၀	၃	၁	၄
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နိုင်ငံခြားစီးပွားဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန (MIFER)	၀	၀	၃	၃
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန (DICA)	၀	၀	၂	၂

မှတ်ချက်   ရလဒ်များသည် အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ ဆွေးနွေးပွဲ နှစ်ခုပေါင်းတွင် တက်ရောက်ခဲ့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်း၊ ဥပဒေအကြံပေး လုပ်ငန်း တို့မှ ပုဂ္ဂိုလ် ၇၃ ဦး၏ အဖြေရလဒ်များအပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

၂။ ဆွေးနွေးမှုရလဒ်များ

က) မြေယာနဲ့ပတ်သက်လို့ ဘယ်အရာက ကောင်းကောင်းအလုပ်လုပ်သလဲ။

- မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေနှင့်နည်းဥပဒေများ (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအားသေချာမှုအချို့ပေးသော်လည်း အခြားမြေဥပဒေများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ကိုက်ညီရန်လိုအပ်သည်။
  - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန (MIC) ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ။
- ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန (DICA)
  - MyCo အွန်လိုင်းစနစ် (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - One stop shop (တစ်နေရာတည်းတွင်လုပ်ငန်း လိုအပ်ချက်များ ဖြေရှင်းနိုင်သောနေရာ)
- မြန်မာကုမ္ပဏီများဥပဒေ
- ကန်ထရိုက်စာချုပ်အရ MIC မှနိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်ခြင်း
- လယ်ယာမြေဥပဒေ
- မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေများ
- ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်းအက်ဥပဒေ
- မြန်မာနိုင်ငံအထူးစီးပွားရေးဇုန်ဥပဒေ
- မြေအသုံးချခွန်
- မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည်ယခင်ကထက်ကောင်းသည်
- မြို့နယ်အဆင့်အစိုးရဌာနများတွင်မြေအသုံးချမှု၊ စိုက်ပျိုးရေးစသည့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုသည် များသောအားဖြင့်ဖြစ်သည်
- စိုက်ပျိုးရေးနှင့်အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ (ပုံစံ (၇) သည်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကိုများစွာ အထောက်အကူပြုသည်)။
- တပ်မတော်မှ မြေအချို့ကိုမြေပိုင်ရှင်များအားပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့သည်
- မြေဥပဒေများနှင့်စပ်လျဉ်း အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုကောင်းခြင်း
- မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု / အသုံးပြုမှု / လက်လှမ်းမီမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေသရပ်ရွာများ နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း

ခ) ပြောင်းလဲမှုအတွက် စိန်ခေါ်မှုများနှင့်အကြံပြုချက်များ

သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှုနှင့်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

- မြေနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအား အသိပေးဖော်ထုတ်ရန် (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - ဥပဒေဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအား တစ်ခုချင်းဆီအတွက် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းမပြုပဲ တသမတ်တည်း အနက်ဖွင့်ပြီး ကျင့်သုံးသင့်သည်။ အစိုးရအနေဖြင့်အဆိုပါ အလေ့အကျင့်များကို ပြည်သူလူထုအား အသိပေးရန် (အများအပြားဖော်ပြထားသည်)။
  - မြေအသုံးချမှုနှင့်မြေယာအမျိုးအစား ပြောင်းလဲခြင်းအတွက် လျှောက်လွှာတင်ရာတွင် လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ဆင့်ချင်းဆီအတွက် ရှင်းလင်းသော လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်ကြာမြင့်ချိန်ကို အသိပေးရန်။
  - အခကြေးငွေ၊ အတည်ပြုခြင်း / ငြင်းပယ်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အကြောင်းပြချက်များ ကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖော်ပြရန်။
  - လုံခြုံရေးအတွက် ရယူနိုင်သော မြေယာအမျိုးအစားများနှင့် လုံခြုံရေးအတွက် မြေရယူခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အစိုးရမှ ပိုမိုရှင်းလင်းစွာ လမ်းညွှန်ရန်။
- ဘာသာစကားအတားအဆီး
  - မြန်မာဘာသာအမျိုးမျိုးဖြင့် ရရှိနိုင်သည့် မြေအသုံးအနှုန်းဝေါဟာရများ စုစည်းဖော်ပြရန်။
  - အများသိသင့်သော မြေယာနှင့်သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာအချက်အလက်များကို မြန်မာဘာသာ အမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြင့်ထုတ်ဝေရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံနှင့်အင်္ဂလိပ်နှစ်ဘာသာဖြင့် မြေယာဥပဒေများ၊ မူဝါဒများနှင့် သုတေသနစာတမ်းများ အားလုံးကို လူတိုင်းရယူနိုင်သည့် သုတေသနပလက်ဖောင်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ဝက်ဘ်ဆိုက်တစ်ခုထားရှိပေးရန်။

တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း

- အစိုးရသည် မြေယာနှင့် ပတ်သက်၍ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ စီးပွားရေးအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ကုန်သည်များနှင့် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များအသင်းများနှင့် ပုံမှန်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရန်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် -
  - ပြဿနာများကို အချိန်မီဖြေရှင်းရန်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် အခွင့်အလမ်း တစ်ခုရရှိရန်အတွက် တစ်ဘက်တွင် စွန့်လွှတ်ရမှုများ (opportunity cost) ကို လျော့ချရန်ကူညီလိမ့်မည်။
  - ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများပြုလုပ်ရာတွင် ရှေ့နေများနှင့် မြေဥပဒေကျွမ်းကျင်သူများအား လည်း ဖိတ်ကြားသင့်သည်။

- အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒအတွက် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကဏ္ဍအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများသို့ ဖိတ်ကြားခြင်းမခံရပါ။ လက်တွေ့တွင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် အောက်ခြေမှ လက်တွေ့အခြေအနေများကို များစွာ မျှဝေနိုင်ကြသည်။
- အစိုးရမှ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့်တက်ကြွစွာ ချိတ်ဆက်ရန်လိုအပ်ပြီး တိုင်းရင်းသားများ၏ စိုးရိမ်မှုများကိုသေချာစွာနားလည်ရန် နှင့်နားလည်ကြောင်းအသိအမှတ်ပြုရန်။
- ကျေးရွာအဆင့်တွင်ဒေသ၏ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုကိုအလေးပေးသော အောက်ခြေမှအထက်သို့ (bottom - up) သွားသည့် မြေအသုံးချမှုစီမံကိန်းကို အသုံးပြုရန်။

မြေယာမှတ်ပုံတင်နှင့်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု

- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် မြေပိုင်ဆိုင်မှုအစစ်အမှန်ကို သိရှိအတည်ပြုရန်ခက်ခဲသည် (ဖြေဆိုသူ အများအပြားရှိသည်)
  - ပြည်နယ်၊တိုင်းအလိုက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကွဲပြားနေသည်
  - မြေအမျိုးအစား၊ မြေအခြေအနေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းကြောင်းထောက်ခံချက်ရယူရန် မလွယ်ကူပါ။
- ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာကိုသုံးပြု၍ မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - တစ်နိုင်လုံး အတိုင်းအတာဖြင့် မြေအမျိုးအစားအားလုံးအတွက် စုစည်းထားသော အွန်လိုင်းစနစ်ရှိရန်။
  - မြေဆိုင်ရာဒေတာဘေ့စ်အား အများပြည်သူအသုံးပြုခွင့်ရရှိရန်။
  - ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ကိုအခြေခံသော ဒေတာအချက်အလက်များဖြစ်ရန်။
  - နောက်ဆုံးရ သတင်းအချက်အလက်များကို အမြဲပုံမှန်တင်လေ့ရှိသော ဝတ်ဆိုဒ်အား တစ်ခုတည်းထောင်ရန်။
- ပိုင်ဆိုင်မှု၏ အထောက်အထားသည် အခွန်စလစ်ဖြတ်ပိုင်း မဖြစ်သင့်ပါ။ ပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အထားကို တိတိကျကျပြဋ္ဌာန်း ထားသင့်သည်။
- ဒီဂျစ်တယ်နည်းပညာကို အသုံးပြု၍ မြေယာတိုင်းတာခြင်း ကိုပြုလုပ်ရန်။

မြေအသုံးပြုမှုပြောင်းလဲခြင်း၊ မြေယာလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့်အခွန်ကောက်ခံခြင်း

- မြေယာလွှဲပြောင်းခြင်းအတွက် အခွန်ပမာဏလျှော့ချခြင်း (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်) အားဖြင့်-
  - ဥပဒေကိုလိုက်နာရန်အားပေးရာရောက်သည်။
  - မြန်မြန်ဆန်ဆန်နှင့် တိကျမှန်ကန်စွာ မြေမှတ်ပုံတင်ရန်ကိုအားပေးလိမ့်မည်
  - တံဆိပ်ခေါင်းခွန် မြင့်လွန်းနေပါသည်

- မြေယာလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့်မြေယာအသုံးပြုမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား လွယ်ကူစေရန် ဆောင်ရွက်ရန်လိုသည် (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - မြေပိုင်ရှင်များနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း အရမြေယာအသုံးပြုသူများကို အကာအကွယ်ပေးပြီး ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော မြေယာလွှဲ ပြောင်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ရန်။
  - သာမန်ပြည်သူများအတွက် မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်အား အခြားသူတစ်ဦးသို့ လွှဲပြောင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ် ကိုနားလည်ရန် မလွယ်ပါ။
  - အစိုးရအနေဖြင့် မတူညီသောမြေအမျိုးအစားများ၏ မြေအသုံးချမှုသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု သဟဇာတဖြစ်နိုင်သည်ကို နားလည်ရန်လိုသည်။
  - အမျိုးသားအဆင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ရန် (ဥပမာ- ဆက်သွယ်ရေး တာဝါတိုင်များ တည်ဆောက်ခြင်း) အတွက် ရိုးရှင်းလွယ်ကူသည့် မြေယာပြောင်းလဲ အသုံးချမှုလုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ရန်လိုသည်။
  - မြေအသုံးပြုမှုအား ပို၍ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်နိုင်အောင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည် (ဥပမာ - မြေနေရာအနည်းငယ်သာ လိုအပ်ပြီး မြေကွက်တစ်ခုလုံးကို အသုံးပြုရန် မလိုအပ်လျှင် မြေကွက်တစ်ခုလုံးအား အသုံးခွင့် မလျှောက်ခိုင်းသင့်ပါ)
  - ပြုန်းတီးသွားသော သစ်တောမြေအား စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အသုံးပြုခွင့်ပေးသင့်သည်။
  - အခြေခံအဆောက်အအုံဆောက်လုပ်ရန် အတွက် မြေအမျိုးအစား ပြောင်းလဲအသုံးပြုခွင့်လျှောက်ထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် လက်ရှိကြာမြင့်ချိန်ထက် တိုတောင်းရန်လိုသည်။ လက်ရှိတွင် ခွင့်ပြုချက်ရရန် တစ်နှစ်ခန့်ကြာမြင့်သည်။
  - လယ်သမားများအနေဖြင့် မိမိတို့ စိုက်ပျိုးမွေးမြူလိုသည်ကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။
  - လယ်သမားများသည်စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးလုပ်ဆောင်ရန် အတွက် တူညီသော မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသင့်သည်။

ဥပဒေများကိုပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် သဟဇာတဖြစ်စေခြင်း

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အညီမြေဥပဒေများကိုပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ (ဖြေဆိုသူ အများအပြားရှိသည်)
  - မြေယာနှင့်ပတ်သက်သော **One-Stop-Shop** ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်အတွက် ပေါင်းစည်းထားသော ဥပဒေရှိသင့်ပြီး ဌာနတစ်ခုအား တာဝန်ချထားသင့်သည်။
  - မြေဥပဒေများကို မြို့ပြစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးမူဝါဒနှင့် သဟဇာတဖြစ်စေရန် မြေယာများအား ဇန်နယ်မြေရှုထောင့် အမြင်ဖြင့် စနစ်တကျစီစဉ်ထားရန်။

- နိုင်ငံခြားသားပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ကုမ္ပဏီဥပဒေကိုချိန်ညှိရန်။
- သစ်တောကာကွယ်ရေးဥပဒေနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေးကာကွယ် စောင့်ရှောက်သည့်ဥပဒေ အား ပြန်လည် သုံးသပ်ရန်လိုအပ်သည်။
- မကြာသေးမီက ထုတ်ပြန်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းလမ်းညွှန်ချက်များ (၂၀၂၀) နှင့် ထပ်တူကျနေသော အကြောင်းအချက်အလက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။
- အိမ်ခြံမြေလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်စေရန်။
- အခြားအစိုးရဌာနများအနေဖြင့် MIC လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေသော ဥပဒေများ ဖြစ်လာစေရန် အချင်းချင်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန်လိုအပ်သည်။
- ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (YCDC) နှင့် မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (MCDC) ဥပဒေများကိုပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည်။
- အဂတိလိုက်စားမှုလျှော့ချရန် ဥပဒေများ၏ အရည်အသွေးကိုတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- ပါဝင်ပတ်သက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနများ ၏ အခန်းကဏ္ဍ နှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရန်။
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများကို ဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)။
  - သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများ ကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန (ECD) ၏ အတည်ပြုချက် ရရန်လိုသော လုပ်ငန်းစဉ် အဖြစ်သာထားရှိရန် (အခြား ရည်ရွယ်ချက်ဆင်တူသော အခြားသော လုပ်ငန်းစဉ်များ လုပ်ဆောင်ခိုင်းခြင်းမပြုရန်)။
  - တိုင်းရင်းသားများ၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာပိုင်ဆိုင်မှုကိုအသိအမှတ်ပြုရန်။
  - ဥပဒေများသည် ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေး နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု (ESG) နှင့်ကိုက်ညီပြီး ရှင်းလင်း ရှိ နားလည်လွယ်ကူရန် လိုအပ်သည်။
  - ဓလေ့ထုံးတမ်းအရမြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်များအား တရားဝင်ကာကွယ်ပေးမှုအား ပိုအားကောင်းရန်။
  - ပြန်လည်နေရာချထားရေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဆက်စပ်ဥပဒေများ အားလုံးသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေများ၊ စံနှုန်းများနှင့်ကိုက်ညီရန်။

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ လွယ်ကူရိုးရှင်းစေရန်

- လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကိုရိုးရှင်းစေပြီး လုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်များလျှော့ချသင့်သည်။ (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - လက်ရှိတွင် မြေယာပါမစ်များ သို့မဟုတ် မြေဂရန် လျှောက်ထားလုပ်ငန်းစဉ်များ အတွက် စာရွက်စာတမ်းများစွာ လိုအပ်နေသည်။

- ခွင့်ပြုချက် ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် အလွန်ရှည်လျားသည်။
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့်တိုင်းဒေသကြီး / ပြည်နယ်အဆင့်သို့ ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာ လွှဲပြောင်းခြင်းကလည်းအရေးကြီးသည်။
- လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဒေသအားလုံးတွင် တသမတ်တည်းဖြစ်သင့်သည်။ စာရွက်စာတမ်းများကိုရိုးရှင်းပြီး စံသတ်မှတ်ထားသော လုပ်နည်းလုပ်ထုံးများ (SOP) ကိုဖန်တီးသင့်သည်။ တိုင်ကြားမှုယန္တရားလည်းရှိသင့်သည်။ အမည်မဖော်ပြပုံတိုင်ကြားနိုင်သည့်စနစ် (whistle blowing channel) ရှိသင့်သည်။
- မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအား မှတ်ပုံတင်ခြင်းထက် အခြားသော မြေနှင့်ဆက်စပ်သော ကိစ္စရပ်များအား မှတ်ပုံတင်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူသင့်သည်။ (ဥပမာ- ကုန်းတွင်းပိတ်မြေများကို အသုံးပြုရန်အတွက် အခြားမြေပေါ်မှ ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့်)
- စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ရုံး (ORD) သည်မှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မရွေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းအတွက် လိုအပ်ချက်များကို လွယ်ကူစွာပြုလုပ်သင့်သည်။
- မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သောအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအား လျှော့ချသင့်သည် (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - ပါဝင်သည့် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနများ၊ ကော်မတီများ အရေအတွက် လျှော့ချရန်။
  - စီမံကိန်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် မြေယာနှင့် ပတ်သက်သော ကိစ္စရပ်အားလုံးအား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သော အစိုးရဌာန တစ်ခု သတ်သတ်မှတ်မှတ် ထားရှိသင့်သည်။

အစိုးရမှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း

- အစိုးရ၏စွမ်းရည်ကိုမြှင့်တင်ရန်။
  - မြေယာကိစ္စရပ်များတွင် လုပ်ကိုင်နေသော အစိုးရဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အချင်းကို တိုးတက်စေရန် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးသင့်သည်။
  - အစိုးရဝန်ထမ်းများအား သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လစာ နှင့် အခွင့်အလမ်းများပေးရန်။
- သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများမှ အစိုးရအရာရှိများသည် ဥပဒေကိုလိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သည်။ (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - အစိုးရဌာနများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ကြာမြင့်ချိန် တိုတောင်းလာစေရန်။
  - လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို ကောင်းစွာ လည်ပတ်နိုင်ရန် အစိုးရဌာနများနှင့် အများပြည်သူမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုပြီး၊ ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ ကိုလိုက်နာရန်လိုအပ်သည်။
  - အစိုးရ၏လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေ များနှင့် ကိုက်ညီရန်လိုအပ်ပြီး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတိုင်းအတွက် တိကျသောလမ်းညွှန်မှုရှိရန်။

- အစိုးရအရာရှိများအနေဖြင့် လျှောက်ထားသော အမှုတွဲများကို ထိရောက်စွာနှင့်လျင်မြန်စွာ ကိုင်တွယ်သင့်ပြီး တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းများအရ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- အစိုးရ အနေဖြင့် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် တသမတ်တည်း ရှိရန်လိုပြီး အစိုးရ ဌာနများအကြား ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းမှုကိုတိုးမြှင့်ရန်။ (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - အစိုးရ၏ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုစနစ် ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် နှင့် ရှင်းလင်းသောဖြေများပေးရန်။
  - တည်ဆောက်ခြင်း၊ လည်ပတ်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း စနစ် (BOT) ဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ နှင့်ပတ်သက်၍ တသမတ်တည်း ချမှတ်ထားသော စည်းကမ်းများ မရှိပါ။ နှစ်စဉ်မြေငှားရမ်းမှု စည်းကမ်းလုပ်ငန်းစဉ်များမှာလည်း သိသိသာသာကွဲပြားနေသည်။
  - ဌာနဆိုင်ရာများ၏ လုပ်ငန်းစနစ်များ (SoPs) ကို စောင့်ကြည့်ကြီးကြပ်သော မူဘောင်ကိုသတ်မှတ်ရန်။
  - လူနေအိမ်ရာစီမံကိန်းများအား ကာလရှည်ငှားရမ်းမှုပြုရာတွင် မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း အတွက် တည်ဆောက်ခြင်း၊ လည်ပတ်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း စနစ် (BOT) ကိုစိစစ်ပါ။
  - မြေယာနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုတန်ဖိုးများအား အဘိုးဖြတ်ရာတွင် တစ်သမတ်တည်း ဖြစ်ရန် ဌာနဆိုင်ရာများ၏ လုပ်ငန်းစနစ်များ (SoPs) ထားရှိရန်။
- အဂတိလိုက်စားမှုသည် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မကြာခဏ ကြုံရသော ပြဿနာဖြစ်သည် (ဖြေဆိုသူအများအပြားရှိသည်)
  - ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၏မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု အတွက် ဌာနဆိုင်ရာများ၏ လုပ်ငန်းစနစ်များ (SoPs) မရှိခြင်း၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများက ရှုပ်ထွေးခြင်း နှင့် အွန်လိုင်းမှတ်ပုံတင်စနစ်မရှိခြင်း။
  - အဂတိလိုက်စားမှုကြောင့် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အား နှောင့်နှေးစေသည်။
  - အဂတိလိုက်စားမှုအား ကိုထိရောက်စွာအရေးယူရန်။

ကဏ္ဍ အသီးသီး အတွက် မှတ်ချက်များ

- ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် တိကျသောမူဝါဒမရှိပါ။ အထူးသဖြင့်ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ နှင့် ပတ်သက်၍ မူဝါဒ မရှိပါ။ ။ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များရှိ ငါးမွေးမြူရေးအတွက် လုပ်ငန်းနှင့် သင့်လျော်သော နေရာများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်အလိုက် မြေခွဲဝေအသုံးချခွင့်ပေးနိုင်သော မူဝါဒတစ်ခုရှိရန်။
- ယခင်အစိုးရလက်ထက်တွင် အထူးစီးပွားရေးဇုန်များ၌ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း မရှိဘဲ မြေများကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသစ်များအတွက် မြေဈေးနှုန်းမြင့်မားခြင်း နှင့် အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။
- အိမ်ခြံမြေအကျိုးဆောင်အေးဂျင့်များ အတွက် ကျင့်ဝတ်စံနန်းများ သတ်မှတ်ရန်နှင့် ထိုသတ်မှတ်ချက်တွင် အေးဂျင့်များ၏ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ရန်။

- ယခင်အစိုးရက သစ်တောမြေပေါ်တွင် ရာဘာစိုက်ပျိုးရန် အနှစ် ၃၀ သက်တမ်းခွင့်ပြုခဲ့သည်။ လက်ရှိတွင် သစ်တောဌာနမှ သက်တမ်းပြည့်သွားသော ရာဘာ စိုက်ကွင်းများအား သတ်တမ်းမတိုးပေးတော့ပါ။ မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသောကြောင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအနေဖြင့် နှစ်ကျော့ သက်တမ်းတိုးမြှင့်စေလိုသည်။ သက်တမ်းမတိုးပါက လုပ်ငန်းရှင်နှင့် နိုင်ငံအတွက် အကျိုးရှိမည်မဟုတ်ပါ။
- ဥပဒေများတွင် မွေးမြူရေးဇုန် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသောကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေ အမျိုးအစားပေါ်တွင်ပင် မွေးမြူကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြေဥပဒေတွင် မွေးမြူရေး ကဏ္ဍအတွက်လည်း မြေပြဋ္ဌာန်သတ်မှတ်ရန်လိုပြီး စားကျက်မြေ အသုံးပြုခွင့်ပြုရရန်လိုအပ်သည်။
- ဘဏ်လုပ်ငန်း များအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် မည်သည့် မြေအမျိုးအစားအား အပေါင်အဖြစ် လက်ခံထားနိုင်ကြောင်း သေသေချာချာသိရှိရန်လိုအပ်ပြီး ချေးငွေယူသူမှ ငွေအကြေမချေနိုင်သော အခြေအနေ ကြုံလာပါက မြေသိမ်းယူသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် မြေယာကော်မတီ၏ ခွင့်ပြုချက်လိုအပ်၊ မလိုအပ် သိရှိရန် နှင့် မည်သည့်ကော်မတီ၏ ခွင့်ပြုချက်လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း သိရှိရန်လိုအပ်သည်။ (Ref: စာမျက်နှာ ၆၁၇ နှင့် ၆၁၈)။ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဒေသပေါ်မူတည်၍ လုပ်ငန်းစဉ်ကွဲပြားခြားနားသည်။ ပုံစံ ၁၀၅/၁၀၆ အား ရောင်းရန်ရည်ရွယ်ချက်များ” ဖြင့်ထုတ်ပေးခြင်း၊ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ (YCDC) တွင်အချက်အလက်များကို အွန်လိုင်း မှရရှိနိုင်သော်လည်း အခြားသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဒီဂျစ်တယ် စနစ်မရှိသောကြောင့် အွန်လိုင်းမှ မရယူနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့်ချေးငွေအစီအစဉ်အတွက် လျှောက်ထားလိုသူများ အခွင့်အလမ်း ဆုံးရှုံးရပါသည်။ ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိပါက ဘဏ်များအနေဖြင့် ဤမြေအား အခြားဘဏ်တစ်ခုထံတွင် ကတိပြုထားခြင်းရှိ မရှိ မသိနိုင်သောကြောင့် စိတ်ချစွာချေးငွေမထုတ်ပေးနိုင်ပါ။
- စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် သစ်တော ဦးစီးဌာနတို့မှ မူဝါဒ လွှဲမှားစွာ အသုံးပြုမှုကြောင့် သတ္တုကဏ္ဍ အနေဖြင့်အခက်အခဲများနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသည်။